

Η δρυς της Λάνιας (ιδιοκτησία Τμ. Δασών)

Εισαγωγή

Η δρυς ή βαλανιδιά (στην κυπριακή διάλεκτο, ο δρυς ή και γρυς) είναι μεγάλων διαστάσεων δέντρο και ανήκει στην οικογένεια των φηγιδών (*Fagaceae*) η οποία περιλαμβάνει οκτώ γένη και γύρω στα 1050 είδη.

Η δρυς υπάγεται στο γένος των δρυών που περιλαμβάνει γύρω στα 600 είδη με εξάπλωση στην Ευρώπη (27 είδη), Βόρειο Αφρική, Ασία, Βόρειο Αμερική και στις δυτικές περιοχές της Νότιας Αμερικής.

Στον τόπο μας απαντούνται σε φυσική εξάπλωση μόνο τρία είδη δρυός, η λιατζιά (*Q.alnifolia*), η δρυς (*Q.infectoria* ssp. *veneris*) και η περνιά (*Q.coccifera* ssp. *calliprinos*), ενώ έχει εισαχθεί και μικρός αριθμός από άλλα είδη (*Q.ilex*, *Q.macrolepis*, *Q. macrocarpa*) τα οποία έχουν φυτευτεί σε χώρους πρασίνου πόλεων και κοινοτήτων.

Ιστορικά στοιχεία/Μυθολογία

Στην αρχαιότητα η Κύπρος ήταν γνωστή ως το "Πράσινο Νησί", κάτι που υποδηλώνει ότι ήταν σχεδόν εξ ολοκλήρου καλυμμένη με δασική βλάστηση. Ένα από τα σημαντικά στοιχεία της βλάστησης αυτής αποτελούσε και η δρυς, η οποία σχημάτιζε εκτεταμένα δάση

κυρίως στις χαμηλότερες περιοχές. Σήμερα διασώζονται μεμονωμένα δέντρα ή μικρές ομάδες δέντρων κυρίως έξω από τα δάση, μέσα και γύρω από καλλιεργούμενα χωράφια.

Η δρυς ήταν αφιερωμένη στο Δία και εθεωρείτο ότι είχε τη δύναμη να χρησιμοδοτεί. Η δύναμη αυτή απεδίδετο κυρίως στους δρυμώνες της Δωδώνης. Μέσα στους δρυμώνες πιστεύετο ότι κατοικούσαν οι Αμαδρυάδες νύμφες και ότι το κάθε δέντρο του δρυμώνα αντιπροσώπευε και από μια νύμφη και πως με το κόψιμο ή τη ξήρανση ενός δέντρου δρυός πέθαινε και η αντίστοιχη νύφη.

Περιγραφή

Η δρυς είναι ημιφυλλοβόλο μεγάλων διαστάσεων δέντρο με ογκώδη κορμό και πηλατιά απλωτή κόμη που μπορεί να φτάσει το ύψος των 18 μέτρων. Ο φλοιός της είναι γκριζος με σημαντικό πάχος και κάθετες σχισμές.

Τα φύλλα της είναι σχετικά μεγάλα με μήκος 4 - 15 εκ. και πλάτος 2 - 7 εκ., έχουν αποστρωγγυλημένη βάση και οι παρυφές τους είναι οδοντωτές ή κυματοειδείς. Τα φύλλα διατηρούνται μέχρι να εμφανιστούν τα νέα αργά το χειμώνα ή αρχές της άνοιξης.

Τα άνθη της είναι μονογενή και το δέντρο είναι μόνοικο. Οι αρσενικές ταξιανθίες εμφανίζονται στα άκρα των κλαδίσκων. Τα θηλυκά άνθη εμφανίζονται σε ομάδες 2 -3 στις μασχάλες των φύλλων. Ο καρπός της είναι κυπελλοφόρο μονόσπερμο κάρυο (βαλανίδι). Το κύπελλο έχει διάμετρο 2 - 2,5 εκ., ενώ το βαλανίδι έχει μήκος 1,3 - 5 εκ. και διάμετρο 1 - 2 εκ.

Το ξύλο της δρυός είναι σκληρό, διαρκές και ευκατέργαστο και χρησιμοποιείται στην οικοδομική βιομηχανία, στην επιπλοποιία, στη ναυπηγική, κατασκευή δαπέδων, βαρελιών, υποστηριγμάτων μεταλλείων και για την παρασκευή πολύ καλής ποιότητας καρβούνων.

Οικολογία

Η εξάπλωση της δρυός αρχίζει από την επιφάνεια της θάλασσας και φθάνει σε υψόμετρο μέχρι τα 1700 μ. Εμφανίζεται συνήθως σε κοιλάδες βουνών πάνω σε πυριγενή πετρώματα, αλλά μερικές φορές και σε πεδιάδες πάνω σε ασβεστολιθικά πετρώματα.

Οι μεμονωμένες συστάδες δρυός αντιπροσωπεύουν τα υπολείμματα παλαιότερων εκτεταμένων δασών. Η καταστροφή των δασών αυτών οφείλεται κατά κύριο λόγο στον ανθρώπινο παράγοντα, αφού τα βαθιά εδάφη στα οποία ευδοκιμεί, χρησιμοποιούνται εδώ και αιώνες για γεωργικούς σκοπούς.

Συνοδεύεται συνήθως από διάφορα φυτικά είδη όπως η περνιά, η στερατζιά, η αρκολιουβικιά, η μοσφιλιά, η τραχεία πεύκη, η τρεμιθιά, η αντρουκλιά, η ξυσταριά, η αναθρίκα, το γεράνι και διάφορα είδη αγριοκρεμμυδιών.

Διατήρηση και Διαχείριση

Τα υπολείμματα των δρυοδασών, λόγω της μεγάλης τους οικολογικής αξίας έχουν προταθεί από το Κυπριακό κράτος και έχουν συμπεριληφθεί ως νέος φυσικός τύπος οικοτόπου στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43 της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πιο αντιπροσωπευτικές δρυοσυστάδες, όπως είναι η περιοχή της Μαδαρής, της Παναγιάς Πάφου και του Σκούληη έχουν προταθεί για συμπερίληψη στο δίκτυο των προστατευόμενων περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης γνωστό ως "ΦΥΣΗ 2000", με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας τους.

Στον τόπο μας προστατεύονται και γύρω στα πενήντα μεμονωμένα αιωνόβια δέντρα δρυός. Τα πιο γνωστά απ' αυτά βρίσκονται στη Λάνια, στη Φοίτη, στα Λαγουδερά και στον Πύργο της Ρήγαινας στον Ακάμα.

Το μεγαλύτερο δέντρο δρυός βρίσκεται στο χωριό Φοίτη της Επαρχίας Πάφου είναι ηλικίας 800 χρόνων και έχει περιφέρεια στο στήθιαίο ύψος ίση με 9,50 μέτρα και ύψος 20 μέτρα.

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΑΡΧΕΙΟ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΩΝ

Γ.Τ.Π. 208/2003 - 7.000

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκτύπωση: Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας

Το δέντρο της χρονιάς 2004

Η δρυς (*Quercus infectoria ssp. veneris*)

Φωτογραφία:
Η δρυς της Λάνιας
(ιδιοκτησία Τμ. Δασών)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ